

[Ole Bjørn Kraft.]

Bertel Dahlgaard nogle bemærkninger om nødvendigheden af at forny folkestyrets virkeform under forholdstalsvalgmåden, og her er jeg enig med det ærede medlem. Jeg tror, det ærede medlem gør en nyttig gerning ved at rejse problemer af den art, og han ved jo også, at vi ofte har haft lejlighed til i udvalg og andre steder at diskutere disse problemer, og at jeg også selv interesserer mig for dem. Jeg tror, at tiden kræver en ny overvejelse af vore traditioner med hensyn til formerne for regeringsdannelse.

Ved en tidligere lejlighed pegede jeg her i salen på, at når vi nu kom til at leve under forholdstalsvalgmåden med en fortsat række af mindretalsregeringer, var det måske værdifuldt, om vi gav os til at studere det systemiske system, som er af en helt anden karakter, men ikke mindre demokratisk, og som har givet Schweiz en overmåde fast ledelse ved egentlig at omforme regeringen til et slags rigsdagens administrationsudvalg. Om det kan overføres på vore forhold, kan jeg ikke udtale mig om, men det er værd, som også det ærede medlem siger det, at se på denne sag. Jeg mener derimod ikke, at det ved dannelsen af en koalitionsregering her i landet vil være anbefalelsesværdigt at overføre dette systems former med hensyn til, at hver enkelt minister kan stemme i salen, som han ønsker det, uden hensyn til regeringsflertallets stilling. Her tror jeg, der må være tale om et enten-eller, hvis en koalitionsregering skal kunne virke efter sin hensigt. Derimod vil jeg gerne give det ærede medlem ret i, at dannes der en bred samlingsregering med deltagelse af mange partier, så kan det være rimeligt — for at det ikke skal gå sådan, som den højtærede statsminister iøvrigt skildrede det, at denne regerings handlekraft blev fuldstændig lammet, fordi man måtte lade alt det ligge, som man ikke kunne enes om —, at overveje spørgsmålet, om der i en sådan bred samlingsregering ikke kunne gives frihed i den ene situation eller i den anden for enkelte medlemmer af regeringen og for enkelte af de partier, der støttede denne regering, til at stemme på en anden måde, end flertallet i regeringen ville det. For vi bliver nødt til, selvom det er vanskeligt, at forstå vor pligt til at finde en fremgangsmåde til at komme ud af den meget vanskelige parlamentariske situation, vi i dag befinder os i, og som godt kan komme til at lamme rigsdagens handlekraft, føre til stadige kriser.

Derfor bør vi ikke på forhånd afvise de muligheder, der foreligger for uden nogen

dybtgående ændring, uden noget egentligt brud med vore traditioner at lette fremtidens arbejde. Og her er jeg igen enig med det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, når han indtager det standpunkt, at det ikke på forhånd skal være givet, at en mindretalsregering skal have ret til at udskrive valg. Det er ikke nogen parlamentarisk ret her i landet, det er ikke fastslået noget sted, det vil ikke på nogen måde være i modstrid med folkestyrets idé eller med parlamentarismen, hvis man ændrer den sædvane, som vi her er kommet ind i — tværtimod, tror jeg man må sige. Det er en sag, som det konservative folkeparti har interesseret sig for længe, og vi er derfor naturligvis tilfredse med, at den nu påny drages frem.

Det var Christmas Møller, der allerede i 1945 i en debat her i salen under finanslovsforslagets behandling første gang rejste dette problem. Det konservative folkeparti har holdt fast ved den anskuelse, som han dengang gjorde gældende, og jeg har som partiets ordfører ved to lejligheder givet udtryk for tilsvarende synspunkter, og jeg ved, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard også tidligere har været inde på denne tankegang. Thi vi befinder os her i tinget også på dette område i en vanskelig stilling. Vi står mellem uopløselighedens Charybdis med dens fare for stadige regeringsskifter under mindretalsregeringer og opløsningsrettens Scylla med faren for de hyppige valg, og derfor beklager jeg, at statsministeren ikke ville gå ind på denne tankegang. Statsministeren gjorde ganske vist en lille indrømmelse både med hensyn til den øjeblikkelige situation og også med hensyn til, at der kunne komme situationer i fremtiden, hvor det kunne være rimeligt ikke at lade udskrive valg, men statsministeren var i hele sin indstilling i virkeligheden bundet i traditionstænkningen fra Staunings dage.

Jeg skal derefter vende mig til det ærede medlems udtalelser vedrørende beslutningen om tilslutning i princippet til forslaget om fælles ledelse af det vesteuropæiske forsvar. Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger derom; jeg tror ikke, vi kommer hinanden meget nærmere. Jeg kan på dette område helt og fuldt tiltræde stats- og udenrigsministerens betragtninger og takker for dem. Jeg vil blot gerne sige til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at jeg synes ikke, det er muligt på een gang at hævde, at den danske rigsdag ikke står frit overfor kommende beslutninger, og så samtidig rose og fremhæve Norges svar og Norges beslutning. Der er ingen realitetsforskel i det forbehold, den norske regering og det norske